

KAHTAWLIK NAWKU HPUNG TING HTE SENG AI SASANA RAPDAW ZUPHPAWNG

(OCTOBER 2021 – 2023)

Npawt Nhpang Lam Matsun hte Ga-san Ni

GA BAW MALAWM NI

- I. Chyoi Pra ai Wenyi Hpe Saw Saga Ai Akyu Hpyi ga
- II. Sasana Rapdaw Zuphpawng a matu Chye da ra ai lam ni
 1. Ga Hpaw
 2. Synod (Sasana Rapdaw Zuphpawng) a Lachyum
 3. Synod Galaw ai Lam a Yaw shada lam
 4. Wa Sarabyin a Numhtet Ga
 5. Sasana Rapdaw Zuphpawng Ga Baw
 6. Sasana Rapdaw Zuphpawng a Ahkyak ai Ga Manaw
 7. Sasana Rapdaw Zuphpawng a Kang-gam ni (Tsang the Tsang)
 8. Kadai ni shang Lawm Bawngban mai a ta?
 9. Bawngban ai Hkrang
 10. Shada Hkrum Bawngban ai Shaloi nga ra ai Myit Sat Lawat
 11. N myit Mada ai Sha Pru Wa Mai ai Mayak Lam Ni Hpe Koi Yen na
 12. Bawngban Mai ai Hkrang Ni
- III. Jahkrup Bawngban na Matu Madung da Ga-san ni
 1. Hkrun Lam Rau Hkawm ai manang ni
 2. Madat ya ai
 3. Myit Kraw Lawang hta Rawng ai Hpe Hpaw Tsun Dan ai
 4. Hpawng Lamang Galaw ai
 5. Sasana Magam Hta Rau Lit Jawm La ai
 6. Nawku Hpung the Masha Wuhpung Wuhpwang ni a kata hta shada ningtan tsun shaga hkat ai
 7. Kaga Hpu Nau Hkristan Hpung ni the ningtan Kanawn Mazum ai
 8. Daru Magam Ahkang Aya hte Yawng Shanglawm Galaw ai
 9. Jaw ai Mahtai hpe Tam ai hte Daw Dan ai
 10. Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe Galaw ai hta Tinang Hkum hpe Sharai Hkrang Shapraw ai
- IV. Jahkrup Bawngban na Matu Ga-san Madung Ni
- V. Chyoi Pra ai Maria kaw Garum Hpyi ai Akyu Hpyi Ga (Memorare)

I. Chyoi Pra ai Wenyi Hpe Saw Shaga Ai Akyu Hpyi ga

O Chyoi Pra Wenyi Karai, na a mying ningsang hte anhte du hpawng nna, nang Madu a man e tsap nga ga ai. Nang Madu sha anhte hpe lam matsun madun na matu anhte myit masin de du shang wa ya rit. Tengman lam hpe lata la lu na matu sharin achyin ya nna, dai tengman ai hpe hkap la kamsham lu na chyeju atsam jaw ya rit.

Anhte gaw ninggun kya, mara kap ai ni rai nga ga ai majaw, hkrat sum lam a mabyin ningpawt n tai shangun ai sha, anhte a lai-kyang ni gaw myiman tam ai hte n chye ai zawn galaw ai a marang e, n kaja ai de n du na matu garum shingtau la rit.

Nang Madu hta sha anhte gaw ninghtan rap ra ai hpe lu la ga ai rai nna, htani htana asak hkrun lam hta rau hkawm sa nga yang, tengman tara kaw nna lam numshe shang ai hpan hpe yeng seng kau ya rit.

Ndai akyu chyeju ni hpe mahkra dang chye ai Kawa Karai Kasang, Kasha Karai hte rau, nga yawng nga pra hpe shara magup hkying ten shagu hta uphkanng hparan nga ai Chyoi Pra Wenyi hpe, grit nem myit hte hpyi nem nga ga ai law. Amen.

II. Sasana Rapdaw Zuphpawng (Synod) a matu chye da ra ai lam ni

1. Ga Hpaw

- (1) Kahtawlik Nawku Hpung ting hte seng ai Sasana Rapdaw Zuphpawng hta Karai Kasang a Nawku Hpung ting hpe saw shaga ai. Jahkrup Zawngban nga ai Nawku Hpung gaw, Langai sha rai na, Yawng shang Lawm nga na, Sasana majen je na" ngu ai hkrun lam hku nna, (2021) Ning October Shata (9) Ya the (10) Ya hta Roma Mare, October (17) Ya hta mungkan ting hta nga ai Saradaw Ginwang shagu hta Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe hpaw hpang dat na rai nga ai. (2023) Ning October Shata hta gaw, Saradaw ni a (16) Lang Zuphpawng hpe shawng ningnan galaw rai nna, Dai Rapdaw Zuphpawng kaw nna daw dan masing jahkrat dat ai lam ni hpe Saradaw Ginwang shagu tatut bai hkrang shapraw galaw mat wana rai nga ai (EC. Arts. 19-20). Ndai saw shaga ai lam the rau, Wa Sarabyin Francis gaw, Kahtawlik Nawku Hpung ting hpe de a asak hpunda the sasana magam bungli ni a matu tang du, lashun shawt re ai "Karai Kasang yaw shada ai - Hking Masum Ning na bawngban jahkrup ai Nawku Hpung hpe" shingran mu aru yu shangun ai. Lahkawng Lang na Vatican Zuphpawng kaw na matsun dat ai Nawku Hpung su hprang ai hkrun lam gaw kumhpa kaja the tatut galaw sa ai lam langai rai nga ai. Hkrunlam rau hkawm ai, rau jawm sumru yu ai the mahkrum madup ni hku nna, rau ginlung nga lu ai lam hpe Nawku Hpung matut manoi sharin la lu ai; yawng shang lawm ai lam nga nna, sasana magam a matu tinang a chyinghka hpe hpaw da lu ai. Nawku Hpung a masat rai nga ai – wenyi hkrun lam hkawm ai hte Karai Kasang a sasana majen je ai Amyusha – rai nga ai hpe anhte rau hkrun-lam hkawm ai lam madi shadaw ya lu ai.
- (2) Daini na prat hta sasana gaiwang kaji langai kaw nna mungkan ting na Nawku Hpung du hkra tsang hte tsang, Karai Kasang ap jaw da sai Kabu Gara Shiga hpe shachyam shabra ai lam hpe gara hku galaw na ga ta, Chyoi Pra ai Wenyi kaba wa shangun ai Nawku Hpung a lagaw lahkam ni ngu ai gaw hpa rai ta, ngu ai npawt nhpang ga-san ni gaw anhte hpe su hpr ang wa shangun nna lam madun ya ai. Dai lam ni a matu Chyoi Pra ai Wenyi a nsen hpe anhte rau jawm madat ra ga ai. "Nbung gaw, tinang ra ai de bung ahpawt wa nna, nsen na lu tim, gara maga de nna bung wa nhtawm gara maga de sa wa ai hpe n chye lu ai zawn Wenyi mung rai nga ai" (Yh 3:8). Wenyi hpe lam hpaw ya ai lam gaw, anhte hpe hkrun lam dingyang galai shai wa shangun na re. Dai majaw, Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe galaw nga ai laman, myit masin galai shai ai the rau grau kunghpan ai prat hpe lu la na matu, Wenyi a shadut ya ai lam hpe hkam la ra ga ai. Ndai Bandung ni gaw, Nawku Hpung a asak ningja hte, Baptisma, N-gun Shaja Chyeju kumla hkam la sai ni yawng shang lawm galaw ra ai Kabu Gara Shiga shachyam shabra na atsam a matu nachying wa ahkyak la nga ai.
 - Chyoi Pra ai Wenyi gaw, Nawku Hpung a Labau hta raitim, daini na aten hta raitim, Nawku Hpung hpe lam woi matsun madun ya let, Karai Kasang a tsaw ra ai hpe sakse hkam ai ni anhte tai hkra, gara hku kahkyin woi awn nga ai hpe sumru yu na;
 - Nawku Hpung a, tsang hte tsang, galai shai sak hkrung ai lam hta shang lawm na matu marai hkum shagu hpe saw shaga ai; grau nna, lam amyu myu a majaw, tinang hkum hpe singga kau hkrum ai ngu nna hkam sha nga ai ni hpe tam sagawn woi shapraw wa na hte shanhte mung Karai Kasang a Amyusha malawm ni rai nga ai ngu ai nsen hpe shapraw lu na ahkaw ahkang langai rai nga ai.
 - Masha yawng a akyu ara matu hte masha wuhpung wuhpawng a akyu a matu, Chyoi Pra ai Wenyi e garan jaw ai, n bung ai kumhpa shagu a hpring tsup ai lam hpe masat masa galaw, ahkyak da ai.
 - Kabu Gara shiga hpe gam garan ai magam hpe gun hpai ai, grau tsawm htap nna nga pyaw ai mungkan hpe n-gun dat gaw gap ai hta shang lawm galaw lu ai lam mahkrun ni hpe sawk tam ai.

- Madu a Kabu Gara Shiga hta ningpawt ninghpang n la, hten za, ngang ai akyang lailen ni hte ningpawt ninghpawng n nga ai lam ni hta myit jun maju jung ai lam ni hpe galai shai kau lu hkra n-gun dat shakut ai; Nawku Hpung gaw Tinang a lit hte daru magam ahkaw ahkang hpe gara hku jai lang nga ai lam, wuhpung wuhpawng ni hpe hpaw ninghtan sa wa ai lam ni hpe gara hku hparan hpareng nga ai lam ni hpe sawk hkrawk jep sagawn yu ai.

- Hkristan wuhpung wuhpawng ni hpe hkap la lu ai, jawm pawng shang lawm ahkang jaw ai wuhpung wuhpawng ni tai hkra, shada bai htingram ai bawngban hpawng ni, akyu jaw ai bungli, shamai shatsai ai, democracy masa hpe bai gaw gap ai lam hta jawm pawng shang lawm na ahkang hte shada mahku mara rai kanhpu kanau ni byin wa na lam ni hpe hkap la masat masa galaw ai.

- Hpung n bung ai Hkristan hpu nau ni hte rai tim, kaga shinggyim wuhpung wuhpawng ni, makam masham hpung ni, mung masa wuhpung ni, masha yawng a akyu ara matu magam gunhpai nga ai dan dawng ai wuhpung ni hte hku hkau makyit mahkai ai lam hpe bai galu kaba wa shangun ai.

- Sasana Rapdaw Zuphpawng a mahkrum madup ni kaw nna pru wa ai apu asi ni hpe, mungkan madang, mungdan madang, buga ginra madang ngu nna, lawu tsang de du hkra akyu chyeju hkam sha lu na lam hpe ahkyak da let masat masa galaw bungli galaw mat wa na.

2. Synod (Sasana Rapdaw Zuphawng) a Lachyum

Karai Kasang a Amyusha ni hkrun-lam rau hkawm ai.

Synodality a Lachyum

Hkristu Madu saw shaga nna, Chyoi Pra ai Wenyi a chyeju hte Kabu Gara Mungga hpe sakse hkam na matu rau majaw let, hkrun-lam hkawm nga ai Karai Kasang a Amyusha ni.

3. Synod Galaw ai Lam a Yaw shada lam

Ka matsing laika shapraw na gaw madung n rai. Hkrun-lam galu matut ra ai Nawku Hpung a shawng lam a matu, rau jawm dung nna sumru, sawn dinglik, daw dan la lu na ahkaw ahkang hpe hpaw ya ai rai nga ai.

Baptisma (Kachin Kamun chyeju Kumla) hkam la da sai Karai Kasang a Amyusha ni gaw tinang shanu nga ai sasana ginra, wuhpung wuhpawng, galaw nga ai bungli, tinang prat hpe Karai Kasang kaw ap nawng da sai num-sha, la-sha wuhpung shagu hta (Religious), num la, kaji kaba n ginhka ai sha, langai a nsen hpe langai madat ya nna Chyoi Pra ai Wenyi a myit jasu shadut ganawng ai lam hpe madat ra ga ai.

Kashin Kamun hte N-gun Shaja Chyeju Kumla yan hpe hkam la da sai marai shagu hta Chyoi Pra ai Wenyi a chyeju ni nga nga ai rai nna, dai hpung masha ni hte rau jahkrup bawngban galaw ai hku nna sha, Nawku Hpung a woi galaw na daru magam ahkaw ahkang hpe jaw ai hku grin nga shangun na matu rai nga ai.

Sasana Rapdaw Zuphpawng aten ladaw laman hta, Chyum Mungga hpe mung, htung lai tara ni hpe mung, langai a nsen hpe langai madat nna mung, Nawku Hpung a sasana majen je ai bungli magam ni a matu sumru dinglik ai, shang lawm bawngban ai, bungli ni hpe jawm garan gun hpai ai lam ni hpe galaw na ga ai.

4. Wa Sarabyin Francis a Numhtet Ga

Kashin Kamun hte N-gun Shaja Chyeju Kumla yan hpe hkam la da sai marai shagu gaw, Nawku Hpung kata e rai tim, shinggyim kanawn mazum lam ni hta rai tim, galai sha ra ai lam ni hta tinang marai hkum shagu hta lit nga ai ngu nna hkam la, shang lawm ra ai. Dai zawn shading sharai, galai shai rawt jat lu na matu, marai langai hpra mung, wuhpung wuhpawng hku nna mung, galai shai na alak mi ra nga ai.

5. Sasana Rapdaw Zuphpawng Ga Baw

*Hkrun-lam Rau hkawm ai Nawku Hpung

*Langai sha rai kahkyin gumdin ai

* Jawm pawng shang lawm ai

* Sasana majen je ai

6. Sasana Rapdaw Zuphpawng a Ahkyak ai Ga Manaw

- 1) Langai sha rai kahkyin gumdin ai (Communion). Ndai gaw Karai Atai Langai, Marai Masum - Chyoi Pra ai Trinita – a galung kahkyin ai tsaw ra lam hta ningpawt da ai. Kasha Karai Kasang gaw Chyoi Pra ai Wenyi hta anhte hpe Kawa Karai Kasang hte bai htinglu htinglai, htingram ya ai. Anhte mung shada htingram hkat, grau kahkyin gumdin wa ra ga ai.
- 2) Jawm pawng shang lawm ai (Participation). Karai Kasang a Amyusha ni rai nga ai hpung masha ni, tinang prat hpe Karai Kasang kaw ap nawng da sai ni hte, tsang hte tsang, aya hkam la da sai ni gaw shada da a nsen hpe hkungga lara madat ra ga ai. Du na tsa-ban hte Hkying Masum Ning Ladaw (Third Millennium) a matu hkyen lajang na rai ga ai. Akyu hpyi ai, madat ya ai, wuhpung kaji ji garan, bawngban, sumru dinglik yu ai, hpaji jaw ai, shawng lam bungli masing ni hpe rau jawm daw dan hkrang shapraw ai lam ni rai nga ai.
- 3) Sasan majen je ai (Mission). Nawku Hpung gaw, Kabu Gara Shiga hpe shachyam shabra na matu, tinang shanu, sak hkrung nga ai makau grupyin hta shinggim masha yawng hpe Karai Kasang a tsaw ra ai hpe gam garan sakse hkam na matu rai nga ai. Grau nna, wenyi lam, shinggyim kanawn mazum lam, sut masa hte mung masa lam ni hta hpang hkrat nga ai ni, tsan gang yak hkak ai ginra hkan nga ai ni hpang de du hkra sa na matu rai nga ai.

7. Sasana Rapdaw Zuphpawng a Kang-gam ni (Tsang hte Tsang)

- a) Mungdan Kata na Saradaw Ginwang Madang. Ndai tsang hta, Myanmar mung kata na Kahtawlik Saradaw ni gaw tinang a Saradaw Ginwang kata hta nga ai hpung masha kaji, kaba, num, la, n lata ai sha, tinang prat hpe Karai Kasang kaw ap nawng da sai ni (Religious) hte hpung masha yawng, matsan, lu su ngu nna lajen ginhka ai n nga, kahtawng mare n ginhka ai yawng hpe shang lawm bawngban shangun nna Nawku Hpung grau ninghtan rawt jat wa lu hkra, hpaji kaja ni hpe mahkawng shinggyin ka matsing la nna, Myanmar Mung Saradaw ni a Ginjaw Rung (CBCM) de 2022 Ning April Shata hta hpang jahtum da nna sa jaw ra ai. Ga-san ni hpe Myen ga hku nna CBCM OSC a website hta mung mu lu nga ai. Lu la da sai hpaji jaw ai lam ni, mahtai laika ni hpe Saradaw ni a Ginjaw Rung (CBCM) kaw nna dinglik san jep yu nhtawm 2022 Ning August Shata rai n du yang Asha Dan Saradaw ni a Ginjaw Rung (FABC) de shalai ya ra ai. Ndai tsawng hta, hpung masha ni kaw na-
 - Wenyi a nsen hpe madat ai
 - Amyu, ginra n lata ai sha, shiga nhprang du wa hkra galaw ai
 - N bung ai htunghking lailen ni hpe hkap la jahkrup galaw ai
 - Masha tsang madang hkum hkra shang lawm shangun ai
 - Marai hkum shagu shang lawm na lit nga ai lam myit jasu n-gun ya ai
 - Marai hkum shagu a ahkaw ahkang, sari sadang, hpaji jaw ai hpe hkungga ya ai
 - N-gun rawng ai, n-gun kya ai lam ni hpe madi madun ai lam ni hpe chyeju dum let hkap la chye ai
 - N law masha ni (wuhpung kaji) ni a nsen hpe manu shadan ahkyak la ya ai
 - Yawng asan brang mu chye hkra galaw ai - Tara rap-ra ai lam nga ai. Nai zawn re ai lam ni gaw ahkyak la nna galaw ra ai lawng lam ni rai nga ai.
- b) Dan Kaba ni a madang (tsang) hta, dai Dan kata na mungdan ni kaw nna shalai dat ai hpaji jaw mahtai laika ni hpe jep sagawn, shinggin, ginchyum la nna, 2023 Ning September Shata hta Nawku Hpung Saradaw ni a Rapdaw Zuphpawng hte seng ai Ninggan Amu Madu hpang de sa dat ra ma ai.

c) Mungkan ting the seng ai madang (tsang) hpe 2023, October Shata hta galaw na rai nna, dai kaw nna h pang jahtum ndau shabra laika hpe shapraw ya na rai nga ai.

8. Kadai ni shang Lawm Bawngban mai a ta?

Baptisma (Kashin Kamun) hkam la sai marai hkum shagu shang lawm bwngban mai ai. Bwngban ra ai. Hkristan n re ai jinghku, hpu nau ni mung garum madi shadaw hpaji jaw la mai ai. Saw shaga ai.

9. Bawngban ai Hkrang

Akyu jawm hpyi ai, sumru ai, marai mi a myit mang mu mada ai lam hpe kaga marai mi myit maju jung let madat ya ai. Langai hte langai, jet ai, lachyum pru ai, hkup tau hkalum ai lam ni hku nna shada htinglet tsun shaga madat la hkat ai lam rai nga ai.

10. Shada Hkrum Bawngban ai Shaloi nga ra ai Myit Sat Lawat

- (1) Langai hte langai tsun shaga madat ya lu hkra ahkying aten hpe garan u.
- (2) N hkrit n kang tsun shaga u. Rai tim, shada dangrang hkat ai shara n re ai hpe galoi mung dum u. Chyoi Pra ai Wenyi shadum jahprang ai hpe madat la ai shara re ngu nna hkam la u.
- (3) Bawngban jahkrup ai lam ni gaw myitmang ningmu ningnan ni hpe shabyin ya ai hpe dum nga let, kaga masha a nsen gaw tinang a myit-mang hte ningmu hpe galai shangun ai rai yang, galai kau lu na matu shajin da ra ai.
- (4) Ra wa ai rai yang, ladat ningnan ni hpe hkup la lu na matu, ladat tingsa ni hpe dat kau lu ra ai.
- (5) Rau bawngban ai, hpaji jaw hkat ai lam ni hta Karai Kasang lawm nga ai hpe dum nga ra ai.
- (6) Karai Kasang gaw Shi a Amyusha ni a hkrap madai ai nsen hpe madat ya nga ai hte maren, anhte mung langai a nsen hpe langai madat ya ai hku nna Karai Kasang hpe kasi la ai rai nga ai.
- (7) Bawngban ai lam hpe dingbai dingna jaw mai/lu ai lam lama ma hta kam dinglai manoi taw ai, hkrang jasi ni hpe kabai kau ra ai.
- (8) Tinang hkrai lam shagu hta kaja dik, chye dum dik ai ngu ai myit sat lawat hpe tawt lai kau ra ai.
- (9) Tingkyen myit rawng nna, tinang hkrai galaw ai, kaga masha ni shang lawm ai lam hpe n-gun n jaw ai myit masin hpe mung tsi shamai kau ra ai.
- (10) Tatut galaw mai ai, yaw shada masing ni rai ra ai.
- (11) Anhte a shang lawm bawngban ai lam gaw Nawku Hpung a shawng lam a matu myit mada shara rai na.
- (12) Sasana Rapdaw Zuphpawng galaw nga ai aten ladaw gaw, hpang de aten galu a matu tau nau shingran mu da let, hkrang shingna shapraw ai rai nga ai.

Dai re ai majaw,

- Myit-mang, ningmu ningnan ni hpe gaw gap hkrang shapraw na

- Yawng shang lawm ai lam hpe ahkyak da na

- Galu kaba ai myit shangwang hpe tawn na

- Masha marai shagu a nsen hpe aten la nna madat ya na

- Shaning (3,000) Ning Ladaw (3rd millennium) hkrum-lam a matu tau hkyen ai hpe chye na da na

- Rau ginrun lit la chye na

- Hkristan Hpung ni yawng, Makam masham Hpung ni yawng hta na hpu nau ni hte grau hku hkau kanawn mazum ai lam hpe gin-shalat na ngu ai lawng-lam ni rai nga ai.

11. N myit Mada ai Sha Pru Wa Mai ai Mayak Lam Ni (nhkrum kaduk ni) Hpe Koi Yen na - Karai Kasang a nsen hpe madat let Karai Kasang a woi awn ai hpe hkan na malai, tinang a nsen hpe hpe sha madat nna tinang galaw mayu ai lam ni hpe galaw ai

- Masha yawng ra ai lam a malai, tinang a lam hpe madung da ai

- Yak hkak manghkang ni hpe chyua sha yu nna, hparan mahta ni hpe jasum kau ai, ung-ang htingnut taw ai

- Shang lawm nga ai masha ni a myit sat lawat, hkam la da ai lam ni hpe madung da galai shai ya na matu shakut ai a malai, gaw-da hkrang ni hpe galai shai na matu galaw ai
- Nawku Hpung hkrung nga ai gaw shinggyim masha yawng a matu re ngu ai ningmu a malai, tinang a hpung masha ni a lam ni hpe chyua sha, shakum kum, mu mada ai
- Tinang myit lu, shadu ai hpe sha, kaga masha ni hkam la hkra kanawng shadut ai (kaga masha ni hkam la, shadu ai lam rai tim, jaw kaja nna ra wa yang hkam la chye ra na)
- Bawngban hpawng gaw tinang awng dang, du tai lu hkra, kaga masha hpe gasat shamyit kau ai shara n re ngu ai hpe n dum ai
- Zuphpawng hpa-awn ni a nsen ni hpe sha madat la nna n shangut jahtum kau na matu, yawng a nsen ni hpe na la lu hkra lajang na

12. Bawngban Mai ai Hkrang ni

- Tinang hkawm lai wa sai makam masham sak-hk rung lam a lam hpe tsun dan ai
- Sak-hkrung nga-sa lam bung ai shada, ginra buga bung ai ni, wuhpung wuhpawng hku Nawku Hpung a matu hpaji jawm jaw ai
- Rau jawm galaw ai, hkrun-lam rau hkawm ai hpe shadan shaleng ai ga-ngau ni hpe lata madun ai; gashadawn – rau hkrun-lam hkawm ai, anhte gaw gahkin gumdin ga ai
- Masha tsang madang hpan hkum, lawm ai wuhpung wuhpawng hkrang-pan ni hpe lang nna, tinang nga ai, shang lawm ra ai shara ni hpe madun dan ai
- Hkrun-lam rau hkawm ai ga-baw hte seng nna mahkawn, ningchyin ga, sumhpa laika ni hpe ka ai
- Hkrun-lam Rau Hkawm ai hte seng ai myit jasu sharawt ya ai, maubung hte seng ai hkrang shala ai ni hpe madun ai
- Chyum Laika daw ni hpe hti nna, dai hta lawm ai masha wuhpung wuhpawng a hkrang hpe hkrang shala dan ai. Gashadawn – Marku 10:46-52, Mahte 24:13-35

III. Jahkrup Bawngban Na Matu Madung Da Ga-san ni

Ndai Sasana Rapdaw Zuphpawng kaw nna, lawu de madun da ai ahkyak ai ga-san ni hpe san ai. Sasana Zuphpawng galaw ai Saradaw Ginwang langai mi hku nna, Kabu Gara shiga hpe hkaw tsun machyam shabra let "hkrun-lam hta rau hkawm ai" ngu ai shaloi, de a npu de nga ai sasana buga ginra ni hta ndai "hkrun-lam hta rau hkawm ai" ngu ai gaw gara hku byin nga ai kun? Anhte a "hkrun lam hta rau hkawm ai" lam rawt kaba wa na matu Chyoi Pra ai Wenyi gaw anhte hpe kaning re ai/gara lagaw lahkam ni hpe htawt hpang na matu saw shaga nga ai kun? (PD,26)

Lahta de na ga-san hpe hta lu na matu anhte gaw

- Anhte a mahkrum madup ni hpe bai dinglik san sagawn na matu saw shaga hkrum ga ai. Ndai ga-san a majaw, anhte a buga ginra hkan na nawku hpung ni a kaning re ai mahkrum madup ni hpe bai dum shingran shangun a ta?
- Dai mahkrum madup ni hpe grau lachyum sung ai hku bai mu mada lu na matu saw shaga hkrum ga ai. Dai ni gaw kaning re ai kabu gara lam ni jaw ya sata? Kaning re ai yak hkak lam ni hte shingdang ai lam ni hpe hkrum gadup lai wa sai kun? Kaning re ai wunma ni hpe madun ya nga ai kun? Ndai lam ni hku nna anhte hpe kaning re ai ningmu ningnan ni hpe jaw ya ai kun?
- Gam garan n ma lu ai akyu chyeju ni hpe mahkawng na matu saw shaga hkrum ga ai. Chyoi Pra ai Wenyi a nsen gaw ndai mahkrum madup ni hta na gara shara ni kaw pru ai kun? Gara lawnglam ni hpe shagrin la ra na kun? Kaning re ai ningmu ni hpe galai shai kau ra na kun? Kaning re ai lahkam ni hpe hpang ra na kun? Myit hkrum ai lam ni hpe gara shara ni hta anhte jahpan bang masat da ra na kun? Anhte a Buga nawku hpung langai hpra a matu gara chyinghka/lam ni hpaw nga ai kun?

Ndai ningpawt ninghpang ga-san ni a matu mahtai hpe grau hkum tsup hkra sawk sagawn lu hkra, hpung masha ni hpe garum na matu lawu de na ga-baw ni gaw "Tatut galaw nga ai Sasana Zuphpawng a tara masa" a dan leng ai lawnglam ni hpe madi madun ya nga ai (PD,30). Ndai ga-san ni hpe hta ai shaloi, "hkrun-lam rau hkawm ai" gaw shada matut mahkai nga ai lam lahkawng hta byin ai hpe dum ra ga ai. Shawng na lam gaw, Karai Kasang a Amyusha ni hku nna rau hkawm sa ga ai. Lahkawng ngu na lam gaw, anhte gaw Karai Kasang a Amyusha ni rai nna, shinggyim masha, ru sai bawpa yawng hte rau hkawm sa ga ai. Ndai ningmu lahkawng gaw shada hkum tsup hkat shangun nna, grau sung, ngang kang, kahkyin gumdin wa shangun ai, grau akyu pru ai sasana majen je ai lam ni a matu mahtai madung hpe tam ai lam hta madi shadw ya ai. Ndai ga-san ni hte rau lawm ai ga-baw (10) hpe npawt nhapng (sh) madi hpadaw tai ya ai lam matsun hku nna asung jashawn mai ai. Raitim, shada tsun bawngban gam garan hkat ai lam ni hpe ndai ga-san ni hte sha masat kau n ra ai.

1. Hkrun -lam Rau Hkawm ai manang ni

Nawku Hpung hte shinggyim wuhpung wuhpawng hta anhte gaw bung ai lam ntsa rau ginraun hkawm nga ga ai.

- (1) Anhte a Buga nawku hpung "hkrun-lam rau hkawm" ai ni gaw kadai ni rai ma ai kun?
- (2) Kadai ni mahtang tsan gang taw ai zawn re ai kun?
- (3) Hkrun-lam rau hkawm ai ngu ai madang de du na matu anhte gaw gara hku saw shaga hkrum ai kun?
- (4) Gara wuhpung wuhpawng, masha dinghkrai ni gaw shangwang shinggan e ngam da hkrum ma ai kun?

2. Madat ya ai

Madat ya ai gaw shawng na lahkam rai nga ai. Raitim, de a matu, ningmu n san ai lam n lawm ai myit masin hte brang lang re ai lam nga ra ai.

- (1) Anhte kalang lang n sawn n nawn, ahkyak n la, rai kau ai nsen ni hku nna Karai Kasang gaw anhte hpe gara hku ga shaga ai kun?
- (2) Hpung masha ni (grau nna amyusha shayi ni hte ramma ni hpe gara hku madat ya ga ai kun?
- (3) Anhte madat ya ai hta gara lam ni gaw loi shangun nna, gara lam ni gaw dingbai dingna shabyin ai kun?
- (4) Shangwang shinggan de nga ai ni hpe anhte gara hku atsawm madat ya ga ai kun? Tinang a prat hpe Karai Kasang kaw ap nawng da ai (Religious) num-sha, la-sha ni gara hku rau gin lung shang lawm ap nawng ga ai kun?
- (5) Anhte hte ningmu n bung ai ni hpe madat ya lu na matu kaning re ai masat da ai lam ni nga ai kun?
- (6) N law masha ni, grau nna matsan ai ni, lajen ginhka hkrum ai ni, (sh) shinggyim wuhpung wuhpawng ni kaw nna shale kau hkrum ai ni a nsen a matu shara nga ai kun?

3. Myit Kraw Lawang hta hkam sha ai Hpe Hpaw Tsun Dan ai. Ndut n dang, teng man ai hte tsaw ra ai myi hte gwi gwi, hkungga la ra let, asan brang tsun shaga na matu saw shaga hkrum ga ai.

- (1) Anhte a nawku hpung kata hta rai tim, masha wuhpung wuhpawng hta rai tim, gwi gwi, asan branglang, tinang a ga hpe lit la tsu shaga lu na matu gara lam ni n-gun jaw ya ai kun? Gara lam ni gaw dingbai dingna byin shangun ai kun?
- (2) Anhte a matu ahkyak ai lam ni hpe gara aten hta gara hku anhte tsun shaga lu ga ai kun?
- (3) Kahtawlik shawa matut mahkai magam mahkrum (social communication) hku sha n rai, shinggan de na shawa hpawng matut mahkai masa ladat ni hte anhte a lapran kaning re ai kanawn mazum lam ni nga ai kun?
- (4) Hkristan wuhpung wuhpawng a malai kadai ni tsun shaga ai kun? Dai ni hpe gara ladat hte lata san ai kun?

4. Hpawng Lamang Galaw ai

Rau jawm hpawng de nna Chyum Mungga hpe madat hkam la let, Misa Hkungga hpe jawm nawng ya ai lam ni hta n'pawt n'hpang da ai rai yang she "Hkrun-lam rau hkawm ai" gaw mai byin nga ai.

- (1) Anhte a "Hkrun-lam rau hkawm ai" hpe akyu hpyi ga, nawku daw jau ai lam ni gaw anhte rau kung kaba wa lam hte sasana magam lam a matu gara hku myit jasu, lam madun ya ai kun? Ahkyak ai lam ni hpe daw dan lu hkra gara hku shadut ya ai kun?
- (2) Nawku daw jau ai magam hta kam sham ai ni myit masin n-gun atsam ma hkra hte shang lawm lu hkra anhte gara hku n-gun jaw galaw ya ai kun?
- (3) Mungga hkaw tsun ai hte Hkungga nawng jau ai magam ni hta gara shara ni hpe jaw ya ai kun?

5. Sasana Magam Hta Rau Lit Jawm La ai

Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe galaw ai gaw, hpung masha ni yawng hpe saw shaga nna shang lawm shangun ai a marang e, Nawku Hpung a sasana magam bungli a matu daw jau ai lam rai nga ai.

- (1) Anhte gaw Sasana majen je kasa ni rai ga ai majaw, sasana magam bungli hta ningshawng tai ai ni rai lu hkra Kashin Kamun Chyeju Kumla hkam la sai marai hkum shagu hpe gara hku saw shaga a ta?
- (2) Kashin Kamun hkam la sai ni yawng gaw, sasana bungli hta n-gun atsam hte n shang lawm lu hkra dingbai dingna jaw ai lam ni gaw hpa lam ni rai ta?
- (3) Sasana magam bungli a gara daw ni hpe anhte n chye n mu masu da nga ai kun?
- (4) Wuhpung wuhpawng hku nna, dai wuhpung wuhpawng a akyu ni rai nga ai (shinggyim nga sa lam hte mung masa hta raitim, hpungtang hpaji sawk hkaja ai lam hte hpaji sharin ya ai shangwang ni hta rai tim, shinggyim wuhpawng tara rap-ra lam grau kaja wa hkra galaw ai lam hta rai tim, shinggyim ahkaw ahkang hpe makawp maga ya ai lam hta rai tim, makau grup-yin htingwang hpe makawp maga ai lam zawn re ai lam ni hta rai tim) ap nawng daw jau nga ai tinang hpung masha ni hpe gara hku garum shingtau la a ta?
- (5) Sasana majen je ladat hte masha wuhpung wuhpawng hpe daw jau ai lam ni hpe hpung masha ni tatut galaw sakhkrung lu hkra Nawku Hpung gaw shanhte hpe gara hku garum ya a ta?
- (6) Sasana majen je ai bungli hte seng nna lata ai lam ni hpe gara hku tam sawk sagwn a ta? Kadai ni shang lawm ma ta?

6. Nawku Hpung hte Masha Wuhpung Wuhpawng ni a kata hta shada gamung shaprut tsun shaga hkat ai

Gamung jahkrup bawngban hkat ai lam a matu shakut shaja, myit galu, hkam sharang ai lam ra ai. Dai hta n-ga, dai gaw shada da chye na hkat ai hpe shabyin ya lu nga ai.

- (1) Anhte a wuhpung wuhpawng hta n bung shai hkat ai ni, rau jawm hpawng nna kahti galai gat sun ai hpe gara madang du hkra galaw nga ma ta?
- (2) Anhte a ginwang, gaiwang ni hta gara shara, gara ladat ni hta shada tsun shaga/bawngban ai hpe galaw ma ta?
- (3) N bung ai ningmu, shai hkat ai lam ni hte yak hkak ai lam ni hpe anhte gara hku shaw shapraw hkap la ga ta?
- (4) Anhte a htingbu Saradaw Ginwang ni hte rai tim, dai hta nga ai tinang prat hpe Karai Kasang kaw ap nawng da sai wuhpung ni (Religious) the, dai ni a kata na marai shagu shada da a lapran e rai tim, hpung masha ni a wuhpung ni, shamu shamawt ai lam ni hte shanhte shada da a lapran hta rai tim, jawm pawng galaw ai lam hpe anhte kade daram rawt jat shangun ga ta?
- (5) Sasana hte masha wuhpung hta kaning re ai manghkang ni hpe anhte grau sadi maja ra ga ai kun?

(6) Kaga hpu, nau, hpung masha ni hte gara makam masham mung n lu da ai ni hte rau jawm pawng ap nawng galaw ai lam ni kaw na, kaning re ai tsun shaga kanawn mazum ai mahkrum madup ni hpe anhte lu ga ta?

(7) Saradaw Sasana gaw kaga shinggyim wuhpawng ni a lamang ni rai nga ai mung masa, sut masa, htunghking, mung shawa wuhpawng, matsan ai masha ni hte gara hku mungdup jahkrup ga ta?

7. Kaga Hpu Nau Hkristan Hpung ni hte Kanawn Mazum Mungdup ai Baptisma (Kashin Kamun Chyeju Kumla) langai sha hte pawng kahkyin da nna, hkap la kam sham ai lam amy myu lu ai kaga hpu nau Hkristan hpung ni hte shada mungdup jahkrup ai lam gaw Sasana Rapdaw Zuphpawng hkrun-lam hta laklai ai shara lu da ai.

(1) Kaga Hkristan hpung ni hta na hpu nau ni hte anhte gara hku ganawn mazum ga ta?

(2) Anhte kaning re ai hpe jawm gam garan nna gara hku rau hkru-lam hkawm ga ta? Ndai "rau hkawm sa ai" kaw na kaning re ai apu asi ni hpe lu la ga ta?

(3) Shada rau hkrun-lam hkawm sa lu na matu lahkam n'nan hpe anhte gara hku hpang na ga ta?

8. Daru Magam Ahkang Aya hte Yawng Shanglawm Galaw ai

Jawm hpawng bawngban ai nawku hpung gaw, rau ginlung shang lawm ai lam nga ai, rau lit la galaw ai sasana rai nga ai.

(1) Ra sharawng ai bandung ni hpe tam shaw na hte dai ni hpe ngut kre hkra galaw lu na zai ladat hte htawt sit ra na lagaw lahkam ni hpe anhte gara hku hkrang shapraw ai?

(2) Anhte a sasana ginra kaji ni hta ahkaw ahkang hpe gara hku jai lang ga ta?

(3) Wuhpung hte jawm galaw nna rau lit la chye ai hpe tatut gara hku galaw ga ta?

(4) Bai nhtang dinglik yu ai lam hpe kadai wa, gara hku galaw a ta?

(5) Hpung masha ni a daw jau sasana hte shanhte a lit magam ni rawt jat na matu n-gun jaw ya a ni?

(6) Ginwang, gaiwang sasana ni hta Sasana zuphpawng a akyu pru, apu asi ni hpe mu lu saga ni?

(7) Sasana hpung zuphpawng wuhpung ni hku nna buga nawku hpung madang hta gara hku sham shamawt ma ai kun (Saradaw Ginwang madang Rapdaw hpawng, Jau Ginwang madang Rapdaw hpawng, Jau ni a Kongsu zawn re ai ni)?

(8) Anhte a shang lawm ai lam hte woi awn ai ningbaw daw ni hta synodal mahkrum hpe gara hku n-gun jaw la na?

9. Jaw ai Mahtai hpe Tam masam ai hte Daw Dan ai

Sasana Rapdaw Zuphpawng hkrang hta, Chyoi Pra ai Wenyi gaw anhte a wuhpung hpawng ting hku nna hpa lam hpe tsun nga ai ngu ai hpe masam maram nna daw dan ai lam hpe jawm galaw ai.

(1) Daw dan jahkrat ai lam hpe galaw ai shaloi, gara ladat ni, hpa baw tsang ni hpe anhte lang ga ai kun?

(2) Daw daw dan ai lam ni grau kaja hkra anhte gara hku galaw ga ta?

(3) Tsang hte tsang up hkrang ai lam nga ai wuhpung ni a kata hta daw dan ai lam hpe jahkrat ai shaloi, jawm pawng shang lawm ai lam grau kaja hkra anhte hpa galaw ga ta?

(4) Anhte a daw dan jahkrat ai ladat ni gaw Karai Kasang a Amyusha ni yawng hpe madat la ai amu hta anhte a matu madi hpadaw tai ya a ni?

(5) Jahkrup bawngban ai hte daw dan jahkrat ai lam lahkawng a lapran, matut mahkai ai lam gara hku nga ai kun? Dai ni hpe anhte tatut gara hku galaw ga ai kun?

(6) Asan brang re ai hte kam, myit dik ai, lam ni grau nga na matu, kaning re ai lai ladat ni hte lamang ni hpe lang ga ai kun?

(7) Wuhpung wuhpawng hku wenyi lam yan mahtai jawm tam ai hta gara hku rawt jat wa lu na kun?

10. Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe Galaw ai hta Tinang Hkum hpe Sharai Hkrang Shapraw ai

Sasana Rapdaw Zuphpawng hpe galaw ai gaw, shading sharai, galai shai ai, myit masin wenyi lam hta sharin achyin (formation), matut manoi sharin hkam la ai ni hpe hkawp la lu ai atsam ningja ni hpe shabyin ya ai.

(1) Anhte a makam masham hpung gaw, "hkrun-lam rau hkawm ai", shada da madat ya hkat ai, sasana majen je ai lam hta shang lawm ai, shada mungdup bawngban shajahkrup ai lam ni hta rawt jaw a lu hkra masha ni hpe myit masin wenyi lam hta sharin achyin ya ai lam (formation) hpe gara hku jaw a ta?

(2) Sasana Rapdaw Zuphpawng hte seng ai ladat hte maren jaw ai mahtai lu hkra masam maram ai hte ahkaw ahkang hpe jai lang ai lam ni hpe hkrang shapraw lu na matu, kanning re ai myit masin wenyi lam hta sharin achyin ya ai lam (formation) lu ai kun?

Wuhpung wuhpawng hkum hkra a matu ndai ga-san ni hpe tatut asan branglang gara hku san ra na ngu ai hpe Synod website kaw mung lajang da ya ai hpe mu lu na ga ai. Saradaw Ginwang, Jau Ginwang (sh) Nawku Hpung wuhpung wuhpawng shagu hku nna ndai ga-san ni ma hkra hpe ka-up ginlawm lu hkra shakut na malai, tinang a byin nga shara, byinda masa hte htuk manu dik ai hku hpung zuphpawng hpe tatut galaw lu na matu she madung da ging nga ai, mahtai hpe tam ging ai. Shang lawm ai ni yawng, tinang a prat mahkrum madup ni hpe dingman dandawng ai hku tsun garan lu hkra n-gun jaw ra ga ai. Dai hta n-ga, kaga manang ni hte tinang a mahkrum madup ni hpe jawm tsun dan hkat ai a marang e, Chyoi Pra ai Wenyi gaw hpa lam ni hpe shapraw madun dan nga ai kun ngu ai hpe rau sumru yu ai hpe mung n-gun jaw ra ai.

MAKAM MASHAM N BUNG AI HPU NAU NI HTE KAHTAWLIK HPUNG MASHA N LAW AI KAHTAWNG HKAN, GINLUNG PAWNG HPAWM, SHANG LAW AI LAM HTE SENG AI GA-SAN NI

(1) Nang shanu nga ai, Kahtawli Hpung masha n law ai kahtawng hta, Kahtawlik hpung dinghku ni gaw sim sa ai hte rau shanu nga let, grau law ai kaga makam masham hpung masha ni hte zim sha rai nga nna garum ya chye ai kanawn mazum lam hpe gara hku gaw gap nta?

(2) Nang nga ai kahtawng hta grau law ai kaga makam masham hpung masha ni gaw, n law ai Kahtawlik hpung masha ni hte Kahtawlik makam masham hta gara hku ginlung shang lawm ma ai kun?

(3) Grau law ai kaga makam masham hpung masha ni gaw, nang nga ai kahtawng hta na a makam masham sakse hkam ai lam hku nna "Kahtawlik Nawku Hpung" a lam hpe gara hku nna chye lu ma ai kun?

(4) Na a kahtawng hta shanu nga ai grau law ai kaga makam masham hpung masha ni gaw, "Hkristu" a lam hpe na a makam masham hku nna gara hku chye lu na ma ai kun?

Chyeju Dum Ga

Ndai Nawku Hpung Mungbawng Rapdaw Zuphpawng mahkrum hpe hkyen lajang ai ni, rau jawm pawng galaw ai ni, dai hta shang lawm ai ni yawng mayawng hpe chyeju dum ga ai. Chyoi Pra ai Wenyi Lam woi ya ai a marang e, Shaning Hkying Masum Ning Ban (3rd Millennium) a matu Madu Karai Kasang ra sharawng gaw gap mayu ai Sasana Nawku Hpung a sak-hkrung nlung ni hku nna anhte shang lawm ra ga ai (1 Petru 2:5).

Kasa ni a Hkawhkam Jan hte Nawku Hpung a Kanu rai nga ai Chyoi Pra ai Hkawnssek Maria gaw, Karai Kasang anhte a shawng e hkyen tawn sai lam nmaw ntsa, anhte bu-hkawm lu na matu – anhte a matu akyu hpyi garum ya rit ga. Pentekoste Nhtoi hta nta ntsa gaw e Kasa ni, kamsham ai ni hte rau nga sai zawn, Nu

Maria gaw – anhte a kahkyin gumdin ai hpe jawm gaw gap ai lam hte Mungkan sasana majen je magam bungli hpe matut galaw sa wa lu hkra – anhte hte rau nga nga nna, kanu zawn lanu lahku ya rit ga. "Na a ga hte maren ngai hta byin wa u ga law" (Luka 1:38) ngu nna, Nu Maria hte rau, Karai Kasang a Amyusha ni rai nga ai anhte yawng hkam la ga ai.

IV. Chyoi Pra ai Maria Kaw Garum Hpyi ai Akyu Hpyi Ga (Memorare)

N-gaw n wai myit hte hpring nna, sumnung shingdi htum ai, Oh! Hkawnssek Maria e, Nang Nu a makawp maga ya ai npu de hprawng shang ai ni, Na a garum shingtau ai hte htinglu htinglai ya ai hpe hpyi ai kadai rai tim, garum la n hkrum ai ngu ai n nga ai, ngu ai hpe myit dum ya rit.

Oh! Hkawnssek ni a Hkawnssek, nye a Kanu e, ndai kam hpa ai myit e nden shaja ya ai majaw, nang hpang de ngai kagat du nngai; shut hpyi mara kap let, yawng hkyen hkrum let, Na a man e tsap nga nngai.

Masha tai wa ai Mungga a Kanu e, ngai hpyi nem ai lam ni hpe hkum ndang kau ya e; Na a matsan dum lama ai hte htan ya e law. Amen.

Translated by Fr. Gawlu Yung Wa